

RESİMLİ YÜZLER ATLASI

Güzellik anlayışı her kültürde farklı. Batılı kadın için güzellik porselen gibi bir cilde sahip olmakken Myanmar'daki Chin kabilesinin kadınları için ruhun yol haritasını temsil eden çizgilerle kaplı bir yüz demek. Bu portreler alışılmadık bir güzelliği belgelemekle kalmıyor, silinmekte olan yüz dövmesi sanatına da saygı duruşunda bulunuyor.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: JENS UWE PARKINTY

ÖNCEKİ SAYFA: PIPO İÇMEK CHIN KABİLESİ İNSANLARI ARASINDA YAYGIN BİR ALIŞKANLIK.
SOLDA: CHAUNG NET KÖYÜNDEN BİR LAYTU CHIN KADINI, PİRİNÇ LİKÖRÜ SAKLAMAK İÇİN KULLANILAN KÜPTEN LİKÖR İÇİYOR.
ÜSTTE SAĞDA: GÜNEY CHIN EYALETİNDEN BİR DAI CHIN KADINI.
SAĞDA: LAYTU CHIN'IN ÖRÜMCEK AĞI ŞEKLİNDEKİ DESENLERİ, TÜM DÖVMELER ARASINDA BELKİ DE EN GÜZELLERİ. AMA TABİİ BU DÜŞÜNCEMİZ, BİZİM "STANDART BATILI SOSYOKÜLTÜREL ŞARTLANMAMIZIN" BİR GÖSTERGESİ DE OLABİLİR.

İlk fotoğraflarımı, ödünç aldığım bir fotoğraf makinesiyle Venezuela ormanlarında çektim. Ne yazık ki sonuç o kadar da parlak sayılmazdı.

Yerel halklara olan ilgim ve onların portrelerini çekme fikri ilk olarak 1990'da Venezuela'da ortaya çıktı. O zamanlar, doğa turları ve keşif gezileri düzenleyen bir seyahat acentesi için Amazon ve Venezuela'nın güneydoğusundaki Gran Sabana için tur programları hazırlıyordum. Yanomami ve Pemon yerlileriyle işte bu seyahatler sırasında karşılaştım ve inanılmaz etkilendim. Bende keşfetme, yazma ve fotoğraf çekme arzusunu tetiklediler.

Bundan 20 yıl kadar sonra kendimi yine bir nehir kıyısında buldum. Bu kez Myanmar'daki Kuzey Rakhine ve Güney Chin eyaletlerinin içinden kıvrılarak geçen Lemro Nehri'nin kıyısında buldum. Tibet-Birman kökenli birçok Chin grubuna ev sahipliği yapan bölgeye ilk ziyaretim değildi bu. 2001'den beri burayı araştırıyordum.

Ama ilk kez o gezide, Chin Tepeleri'nin arasında küçük bir köy olan Kanpetlet'te, yüzünde dövme olan bir kadınla tanıştım. Bu kadında beni en çok çarpan Batı'nın tamamen yabancı olduğu, kendi kültürüne has güzelliğiydi. "Medeni dünya" diye anılan Batı'da yüzün pürüzsüzlüğü güzelliğin en önemli şartı olarak görülür. Herhangi bir kuaförde moda dergilerini şöyle bir karıştırın, ne demek istediğimi anlarsınız.

Oysa Chin'deki kabilelerde farklı bir güzellik anlayışı hüküm sürüyor. Bazı kadınların yüzü tamamen mavî-siyah dövmelemlerle kaplı. Diğer kadınlar ise noktalar, çizgiler ve dairelerden oluşan, kaba geometrik şekil ve süslerden tutun da birbirinin içine geçmiş karmaşık kalıpların oluşturduğu labirentlere kadar birçok farklı desen taşıyor.

ALTTA: AYNI ETNİK GRUP
İÇİNDE BENZER DESENLER
KULLANILSA DA, HER
KADININ DÖVMESİ ONA ÖZEL
TASARLANIYOR. BU YÜZDEN
HER DÖVME EŞSİZ.
KARŞIDA: MÜN CHİN
DÖVMELERİNDE, YANAKLARDA
YARIMAY, BOYUNDA
YUVARLAKLAR BULUNUYOR.

ALTTA: GÜNEY CHIN EYALETİ OLAN N'GA CHIN'İN DESENLERİ DÜZ ÇİZGİLER İLE NOKTALARIN BİRLEŞİMİNDEN OLUŞUYOR, **EN ALTTA:** LAYTU CHIN'DE YAPILAN DÖVMELERE BİR ÖRNEK. BU İKİ FOTOĞRAF, FARKLI GRUPLARIN FARKLI DÖVME TERCİHLERİNİ AÇIKÇA GÖSTERİYOR.

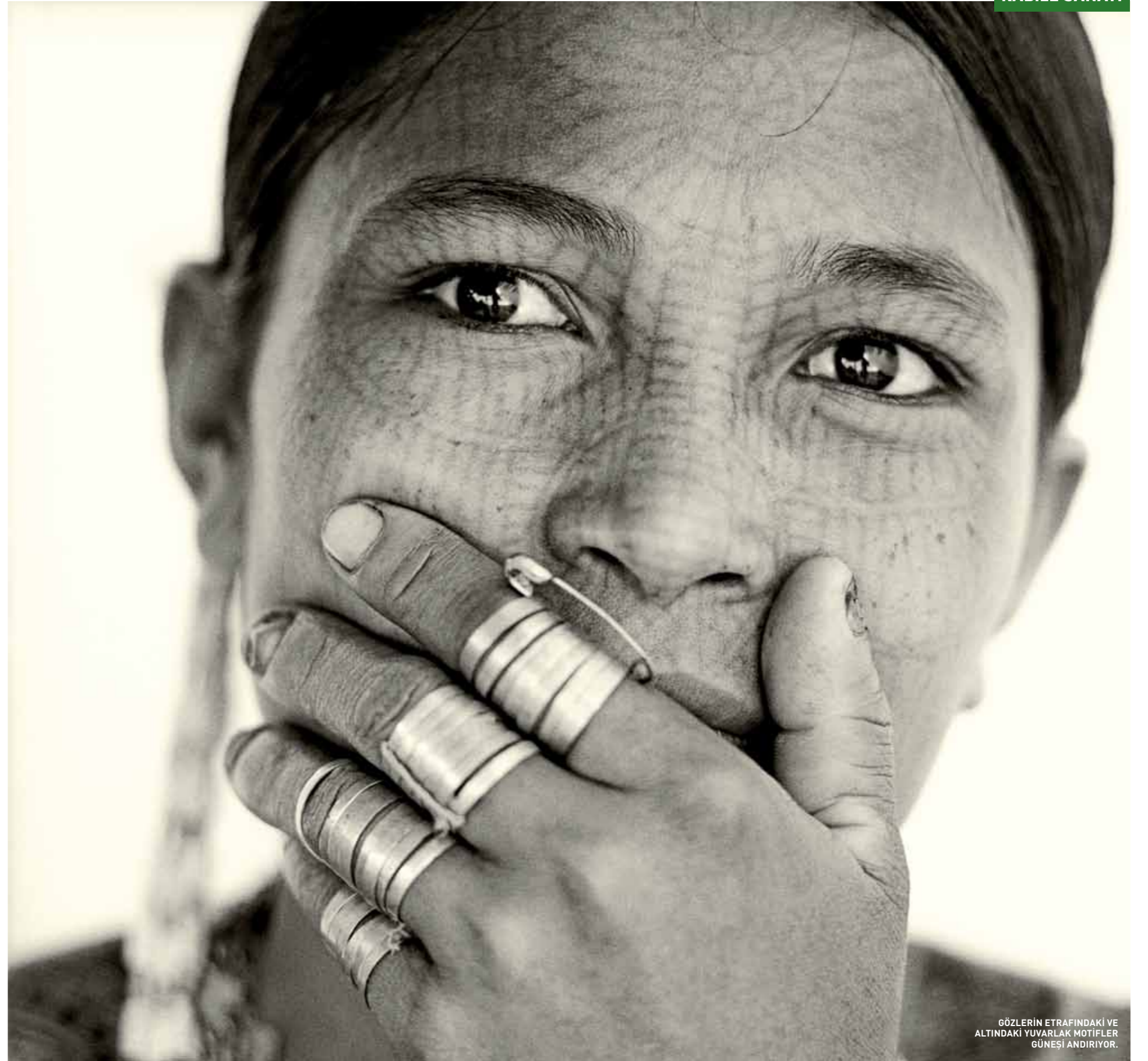
Chin'deki yüz dövme geleneksel olarak sadece kadın dövme ustaları tarafından yapılıyor. Bazı Laytu Chin'li dövme ustaları, kül ve bitki özünden yapılmış özel bir ise batırdıkları tavuk tüyüyle önce dövmenin taslağını yüze çiziyor, ancak ondan sonra aynı karışımı dikenler ya da iğnelerle cilde uyguluyor. Yüze dövme yapılması rütielinden önce mürekkebin kalitesini, elin üstüne yaptıkları yıldız ya da çiçek desenleriyle test ettikleri de oluyor.

Dövme rütielini izleyemedim ama yaşlı bir Laytu Chin'li kadın, dövme yapılırken hareket edemesinler diye kızları bir hasıra sardıklarını anlattı. Yüz derisinin ne kadar ince ve hassas olduğu düşünülürse, diken ya da iğne cilde gireceği anda geri çekilmek doğal bir tepki olsa gerek. İşlem sırasında kızların yüzü gözyaşı ve kan içinde kalıyor olmalı.

Güzellik uğruna kanını dökmek kabilenin bütün kızlarının göze alabildiği bir şey değil. Alınlarına sadece tek bir kısa çizgiden oluşan dövme yaptırılmış kadınlar da gördüm. Sonuçta herkesin acı eşiği farklı. Tabii bir diğer açıklama da, kabilelerin bile şimdilerde Batı kültürünün etkisine girmesi ve tüm yüze dövme yaptırmanın artık demode görülmesi olabilir.

Farklı Chin gruplarında farklı desen ve tasarımlar kullanılması tesadüf olamaz. Ama bu konuda hiçbir bilimsel çalışma yapılmadığı için bu farklılaşmanın sırrı ve desenlerin anlamları bilinmiyor.

"Yazısız kültürler" arasında yer alan Chin'ler, sembollerini anlamamıza yardımcı olacak kayıtlardan yoksun. Bu görsel kodların anlamları, soğuk gecelerde ısınmak için hep birlikte ateşin etrafına toplandıklarında yaşlıların anlattığı mitolojik hikâyelerin satır aralarında kaybolup gitmiş. ●

GÖZLERİN ETRAFINDAKİ VE ALTINDAKİ YUVARLAK MOTİFLER GÜNEŞİ ANDIRIYOR.

HER KABİLENİN
KENDİ "PATENTLİ"
DESENİ VAR. BAŞKA
BİR KABİLENİN
TARZINI KOPYALAMAK
DÜŞÜNÜLEMEZ BİLE.

KABİLE SANATI

YOLUN HİKÂYESİ

Yüz dövmeleeri yakında Chin Hills'teki köylerden de silinebilir. Bu olmadan önce, Jens Uwe Parkinty ve eşi daha fazlasını keşfetmeye kararlı.

Chin Eyaleti, Myanmar'daki eyalet ve yerleşimler arasında belki de en az gelişmiş olanı. Ayrıca dağlık arazisi yüzünden nüfusu da diğerlerinden daha düşük. Eyalette, birçoğu Chin etnik grubuna mensup olan yarım milyon insan yaşadığı sanılıyor.

Geleneksel yüz dövmesi yaptıran Chin toplulukları, genel olarak Güney Chin eyaletinde ve Batı Rakhine eyaletinde yaşıyor. Mindat, Kanpelet ya da Chin eyaletinin başkenti Hakha'ya gidebilmek için özel ziyaretçi izinleri almak gerekiyor. Myanmar'ın en çok turist çeken bölgesi Bagan'dan Chin eyaletinin giriş kapısı olan Saw'a ulaşmak, kum ve çakıl taşı yollardan, otomobile sekiz-dokuz saat sürüyor.

Bu fotoğrafları çekerken bir kitap yayınlamak ya da sergi açmak gibi planlarım yoktu. Kendimi böyle bir işte öncü

olmanın heyecanına bırakmak, bu bilinmeyen konuyu keşfetmek ve Myanmar'ın Vahşi Batı'sı olan Rakhine eyaletinin derinliklerinde kaybolmak kelimelerle anlatılamayacak bir histi. Bunu, başkalarına bir şey göstermek ya da ünlü olmaktan çok kendim için yaptım. Kendi küçük yaratıcı alanımı buldum ve orada özgürce dolaştım. Hâla aynı şeyi yapıyorum.

Bu proje ve yüzlerine dövme yaptıran Chin'li kadınlarla ilgili araştırmalarım devam ediyor. Chin değil ama Bama kökenli olan Myanmar'lı eşim Swe Yi de benim bu tutkumu paylaşıyor. İki tane klasik Land Rover Seri 3 alıp zor arazi koşullarında ve ücra yollarda kullanmak için tamir ettik. Birlikte, hem ziyaret ettiğimiz yerel toplulukların hem yanımızda getirdiğimiz misafirlerin işine yarayacak eşsiz seyahat deneyimleri yaratacağımıza inanıyoruz. ●

ALTTA: CHIN EYALETİNİN ENGBELİ, DAĞLIK BÖLGELERİ, HÂLÂ YÜZ DÖVMELERİ YAPTIRAN BİRÇOK BAŞKA KABİLEYİ SAKLIYOR OLABİLİR. **SOLDA:** KUZEY RAKHINE EYALETİNDEKİ OAKKEN KÖYÜNÜN LAYTU CHIN KADINLARI HEP BİRLİKTE OBJEKTİFE GÜLÜMSÜYÜR.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN WWW.BLOODFACES.COM ADRESİNİ ZİYARET EDİNİZ

